

**Sprawozdanie merytoryczne z realizacji zadania -
Dofinansowanie działalności Zielonej Szkoły w Schodnie
wg harmonogramu rzeczowo-finansowego do
umowy nr WFOŚ/D/723/6/2011**

Uczestnicy wszystkich zadań edukacyjnych Zielonej Szkoły zostali poinformowani o dofinansowaniu zadań ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

W 2011 roku w warsztatach z edukacji ekologicznej organizowanych przez Zieloną Szkołę w Schodnie uczestniczyło **115 grup** dzieci i młodzieży szkolnej wraz z nauczycielami, łącznie **2867 osób**. Były to następujące grupy:

ROK SZKOLNY:

Grupy z województwa pomorskiego	Obozy cztero- i pięcio -dniowe	Obozy dwu- i trzy- dniowe	Warsztaty jednodniowe
Przedszkola	-	-	55
Szkoły podstawowe	246	326	1041
Gimnazjum	442	74	93
Szkoły średnie	65	-	24
Fundacje osób niepełnosprawnych szkolenia dla dorosłych	180	42	277

W ciągu roku szkolnego zostały zorganizowane także jednodniowe warsztaty dla uczniów, nauczycieli i osób dorosłych z lokalnych środowisk realizowanych przy współpracy z Wdzydzkim Parkiem Krajobrazowym:

- ***Dzień dziecka we Wdzydzach Kiszewskich pod hasłem „ Kolorowy świat motyli WPK”***
Podczas całodziennych warsztatów o różnorodnych formach przekazu dostosowanej do uczestników: malowanki o autentycznym kształcie pospolitych gatunków motyli, pogadanki, zagadki o trybie życia motyli oraz ekspozycje naszych krajowych motyli. Na zakończenie odbył się drużynowy konkurs na scenie z wiedzy zdobytej przy zwiedzaniu naszego stoiska.
- ***Szkolenie z zakresu chronionej flory na terenie WPK (25 osob)*** – Z inicjatywy Nadleśnictwa Lipusz zorganizowano szkolenie, przy którym wspomogli nas specjaliści ds. ochrony przyrody z Pomorskiego Zespołu Parków Krajobrazowych. Obejmowało zagadnienia dotyczące chronionej flory na terenie WPK i składało się z dwóch etapów: części teoretycznej i części praktycznej. W części teoretycznej odbyły się prelekcje pt.: „Różnorodność i charakter zbiorowisk leśnych i zaroślowych na terenie WPK”, „Rozpoznawanie i częstość występowania chronionych gatunków roślin naczyniowych i mchów w lasach WPK”, „Chronione porosty nadrzewne i naziemne na terenie WPK. Część praktyczna odbyła się

w formie warsztatów terenowych, gdzie uczestnicy pod okiem specjalistów wykorzystywali zdobytą wiedzę w praktyce poszukując i nazywając omawiane gatunki w okolicach Schodna. Szkolenie to miało na celu lokalizację cennych przyrodniczo fragmentów ekosystemów leśnych, które należy zachować.

- **Wiosenne warsztaty w Zielonej Szkole w Schodnie** – W powitaniu wiosny uczestniczyło 27 grup o łącznej liczbie ok. 540 uczestników. Z okazji Międzynarodowego Roku Lasów zamierzaliśmy podkreślić piękno lasu wiosną i jego ogromną rolę w kształtowaniu środowiska. Uczestnicy mogli się zmierzyć w konkursach o różnej formie w zależności od wieku: konkurs na przebranie „Leśny zwierz” dla najmłodszych, dla szkół podstawowych - konkurs plastyczny: makieta „Bory WPK” a dla gimnazjalistów konkurs z wiedzy pt. „Zbiorowiska leśne na terenie Polski”. Tegoroczne warsztaty zaczynały się od samodzielnego posadzenia drzewka przez każdą grupę według wskazówek i pod baczny okiem 7 leśniczych z nadleśnictw Lipusz i Kościerzyna, którzy wspomogli nas nie tylko fachową wiedzą, ale także sadzonkami drzew. Następnie wyruszyli wraz z instruktorami w teren, aby odkrywać ciekawostki przyrodnicze lasów wiosną. Po powrocie czekało już ognisko oraz żęby „nauka nie poszła w las” liczne konkursy i zabawy w celu podsumowania wiedzy o lesie.
- **„IV Gimnazjalny rajd rowerowy w WPK”** – 45 uczestników rajdu rowerowego. Forma rajdu miała kształtować u uczestników orientację w terenie oraz poszerzyć wiedzę przyrodniczą – uczniowie musieli dotrzeć za pomocą mapy do określonych punktów, gdzie czekali na nich pracownicy parku i szkoły z krótkimi wykładami na temat bioróżnorodności lasów WPK – „bioróżnorodność drzew i krzewów leśnych”, „bioróżnorodność zbiorowisk leśnych WPK”, „rola porostów w zwiększaniu bioróżnorodności na terenie Borów Tucholskich”, „Dziuplaki w lasach – dlaczego ważna jest bioróżnorodność w ochronie lasów”. Po dotarciu do mety odbył się konkurs z wiedzy, poczęstunek oraz rozdanie nagród i pamiątek uczestnikom rajdu.
- **„Grzybobranie w Zielonej Szkole w Schodnie”** – Tegoroczne grzybobranie skupiło łącznie 250 uczestników. Na uczniów czekało stoisko laboratoryjne, na którym można było zaobserwować pod mikroskopami grzyby mikroskopowe oraz niezwykła opowieść o powstawaniu owocników w okresie jesiennym poprowadzona przez mykologa. Następnie, pod kątem pracowników PZPK uczestnicy wyruszyli w niewielkich grupach na grzybobranie, gdzie uczyli się jak zbierać grzyby bez uszczerbku dla przyrody oraz dla własnego zdrowia. Przy okazji podziwiali gatunki chronione: sarniaka dachówkowatego, sromotnika bezwstydnego, szmaciaka gałęzistego. Po powrocie odbyły się konkursy i zabawy o tematyce mikologicznej dla chętnych.
- **Przyrodnicza noc świętojańska (40 osób)**- Pracownicy Zielonej Szkoły przygotowali szereg zajęć z edukacji ekologicznej w bardzo różnorodnej formie tak, aby ściśle nawiązywały do kultury Kaszub i Słowian. Warsztaty były podzielone na trzy bloki tematyczne:
I blok dotyczył bogactwa kultury kaszubskiej – warsztaty: „Dawne narzędzia i rzemiosło na Kaszubach z pieczeniem bułeczek” „Kaszubskie gospodarstwo – rolnictwo ekologiczne”
II blok - tradycje świętojańskie w przyrodzie – warsztaty: „Co się kryje w świętojańskich wiankach”, „W poszukiwaniu kwiatu paproci”
III blok ukazywał ciekawy nocny świat przyrody – warsztaty „Niezwykłe owady nocne”, „Nietoperze – nocni łowcy”
Drugiego dnia został zorganizowany konkurs z wiedzy zdobytej na warsztatach, uczestnicy wykazali się wysokim poziomem wiedzy.

- **Letnie warsztaty „Od maluszka do staruszka”** – W okresie letnim, w wyniku dużego zapotrzebowania wśród lokalnych instytucji na warsztaty przyrodnicze zorganizowaliśmy 3 – etapowe warsztaty dot. przyrody latem dla placówek opiekuńczo – wychowawczych, domów pomocy społecznej i stowarzyszeń skupiających seniorów z powiatu kościerskiego. Dzięki warsztatom, które stanowiły nie tylko wypoczynek psychofizyczny uczestnicy poznali ciekawe okolice oraz ciekawostki przyrodnicze na obszarze swego zamieszkania.

FERIE ZIMOWE - zimowiska

- Świetlica Środowiskowa „Pod Kasztanem”
- Zespół Opiekuńczo – Wychowawczy z Kościerzyny

WAKACJE –edukacyjne obozy wypoczynkowe i obozy naukowe

- Ministranci z Parafii pw. Miłosierdzia Bożego z Żukowa
- Klub Młodzieżowy „Przystań”
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom „Wesoła Gromadka”
- Klub Rekreacyjno – logiczny „Piechowice”

Powyższe działania zostały zrealizowane w ramach odpłatnych warsztatów: 197

Prowadzący	Tematyka warsztatów
Agnieszka Przesmycka	„Już lubimy nietoperze” „Wycieczka w epokę lodowcową”
Elżbieta Sontag	„Różnorodność świata owadów”
Krzysztof Jarzyński	„Cudowny ekosystem lasów WPK”
Sylwia Schutz	„Rolnictwo na Kaszubach”
Adam Michalak	„Ptaki – Fenomen świata zwierząt” „Orientacja w terenie – mapa, kompas, GPS”
Władysława Lorbiecka	„Gleba – Dynamiczna powłoka ochronna Ziemi”
Małgorzata Łukaszewicz - Gniotyńska	„Woda źródłem życia”
Janusz Wojciechowski	„Skały i skamieniałości okolic Schodna”
Janusz Schutz	„Tajemnice torfowisk”
Katarzyna Rosińska	„Wędrówki ptaków” Ptaki – władcy przestworzy”
Bartłomiej Hajek	„Różnorodność mszaków i paprotników”
Piotr Rutkowski	„Flora wysp Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego”
Mariusz Ściążko	„Troć jeziorowa – Polski endemit na terenie WPK”
Sławomir Zieliński	„Ziemia planetą owadów”
Czesław Hinca	„Przyroda Kaszub w rzeźbie i malarstwie kaszubskim”

Pozostałe zajęcia realizowane przez pracowników Zielonej Szkoły w Schodnie:

- ❖ Warsztaty z edukacji ekologicznej ze szczególnym naciskiem na tematykę ochrony przyrody w WPK.

- ❖ Piesze i rowerowe wędrówki ścieżkami edukacyjnymi w WPK.
- ❖ Organizacja ognisk, zabaw terenowych, podchodów, pogadanek i śpiewów regionalnych.
- ❖ Zajęcia edukacyjne plastyczne i manualne organizowane pod wiatą znajdującą się przy Szkole.
- ❖ Przeprowadzanie „podsumowań dnia”, quizów i konkursów z wiedzy na temat: ochrony przyrody i środowiska, gospodarki odpadami, gospodarki leśnej, charakterystyki roślin i zwierząt chronionych.
- ❖ Organizacja wycieczek rowerowych do atrakcyjnych miejsc na terenie Parku (wieża widokowa we Wdzydzach Kiszewskich, Skansenu we Wdzydzach Kiszewskich, przepławki dla ryb w Grzybowskiem Młynie)

EFEKT EKOLOGICZNY

Podstawą działalności jaką w 2011 roku pełniła Zielona Szkoła w Schodnie były pięciodniowe obozy edukacyjne, podczas których uczestnicy wielokrotnie brali udział w 3 – godzinnych warsztatach terenowych – najskuteczniejszej formie lekcji o przyrodzie. Podczas warsztatów kładliśmy nacisk na samodzielne badania i obserwacje uczniów, dzięki czemu pobudzaliśmy ich naturalną ciekawość i chęć wgłębiania się w mechanizmy, jakimi rządzi natura. Uczniowie nabywali takie umiejętności, jak: prowadzenie pomiarów, formułowanie wniosków, stawianie hipotez badawczych. Podstawą efektywności warsztatów byli edukatorzy - osoby zaangażowane w naukowe prace badawcze lub czynną działalność na rzecz ochrony środowiska, co wpływało na wymiar zajęć – znacznie bardziej interesujący przekaz dzięki ogromnej wiedzy na temat zagadnienia oraz ich ogromnej pasji. Bardzo korzystny wpływ ma również położenie szkoły oraz jej zagospodarowanie. Warsztaty i zabawa w tak malowniczym otoczeniu silnie wpływają na wrażenia estetyczne uczestników i budzą w nich tęsknotę za czystym i naturalnym otoczeniem oraz zachęcają do aktywnych form wypoczynku.

Elementy regionalne, jakie wprowadzano między warsztatami, pozwoliło na łatwiejsze zrozumienie magii kaszubskiego regionu, oraz potrzeby ochrony Wdzydzkiego Parku Krajobrazowego.

Szkolenia i warsztaty dla lokalnych mieszkańców miały uświadomić o bogactwie przyrodniczym, krajobrazowym i historycznym w jakim żyją, a co za tym idzie do ochrony tego regionu przed działaniami niekorzystnymi.

W ramach dofinansowania wykonano generalny remont łazienek uczniów: damskiej i męskiej, z których korzystają uczestnicy podczas pobytu na ekologicznych obozach

edukacyjnych. Remont umożliwił łatwiejsze utrzymanie antyseptycznych warunków sanitarnych oraz zwiększył funkcjonalność tych pomieszczeń, co jest ważne przy toaletach wieczornych, kiedy korzysta z każdej z nich 10 – 15 osób. W ramach remontu wymieniono stolarkę drzwiową i okienną, wymieniono glazurę i terakotę, wymieniono elementy systemu wentylacji, elektrycznego i hydraulicznego na nowe, wymieniono wyposażenie i armaturę.

W roku 2011 wykonano także rozbudowę i przebudowę wiaty edukacyjno - muzealnej znajdującej się na terenie Zielonej Szkoły w Schodnie. Wiata edukacyjna służy do prowadzenia wykładów wprowadzających, podsumowań zajęć oraz zajęć manualnych podczas terenowych warsztatów z edukacji ekologicznej w okresie wiosennym, letnim oraz jesiennym. Stanowi zadaszenie dla pieca chlebowego oraz kominka Zielonej Szkoły, z których korzysta się w razie niepogody przez cały rok. Jest także miejscem reprezentacyjnym podczas organizowanych na terenie szkoły imprez plenerowych dla dzieci i młodzieży z terenu WPK. Koniecznym było wykonanie generalnego remontu wiaty od podstaw, gdyż poprzednia wiata ze względu na bardzo zły stan techniczny stwarzała zagrożenie dla przebywających tam uczestników warsztatów. Zakres robót obejmował roboty ziemne, wykonanie drewnianych konstrukcji ścian zewnętrznych i dachu, wykonanie posadzek z kostki granitowej oraz przy kominku i wejściu ścian i posadzki z kamienia łupanego, blacharkę dachową wymurowanie 2 kominów i kominka, przyłączenie instalacji elektrycznej wraz z wielofunkcyjnym oświetleniem oraz instalacji wodno – kanalizacyjnej. . Nowy obiekt, mimo powstania w miejscu dotychczasowego i zachowanego kształtu „L”, dzięki wewnętrznym przebudowom oraz dostosowaniu długości i szerokości umożliwia lepsze zagospodarowanie powierzchni na potrzeby instruktorów oraz pracowników szkoły. Stwarza to nowe możliwości: prowadzenie zajęć w bardziej aktywnej formie oraz zagospodarowanie częściowo miejsca na mini – ekspozycje i gry dydaktyczne, co stanowi dodatkową formę samodzielnej edukacji uczniów podczas pobytu.